

blokken telkens een andere kleur krijgen kom je gemakkelijk uit op het onderwerp dat je op een bepaald ogenblik interesseert. De luchtige lay-out met foto's en afbeeldingen nodigen je uit om ook de andere onderwerpen te lezen.

Eens het boek doorgenomen, heb je de indruk vooral bijgeleerd te hebben over de basisprincipes: hoe het virus onder dieren circuleert, hoe het wordt overgedragen op mensen, hoe het virus werkt, hoe groot de impact van een pandemie kan zijn, hoe vaccinatie en antivirale middelen werken. Maar zijn hiermee alle vragen aan bod gekomen? Zo vind ik bijvoorbeeld niets over mogelijk toekomstige vaccins. Er was toch sprake dat die kippeneieren niet meer nodig zouden zijn en dat er mogelijk een universeel vaccin op komst is? Niets hierover! Ook het vermeende verband tussen vaccinatie en Guillain-Barré komt niet aan bod. Bovendien raakt het boek in de recente gegevens vlug achterhaald door de actualiteit. Jammer is verder dat er geen index vermeld is en dat er ook geen verwijzing is naar de bronnen. Het boek richt zich naar een bredere publiek dan dat van artsen en hierdoor stopt de uitleg dikwijls op het moment waar je juist verder wilde gaan. Wie snel een gevat antwoord wil krijgen op een vraag over de griep, vindt hier zeker zijn weg. Maar er bestaan nog andere bronnen om je te informeren. Algemene informatie over de griep is bijvoorbeeld te vinden op www.flucentre.or: naast korte teksthoofdstukken vind je er ook leerzame filmpjes en afbeeldingen. Meer specifieke informatie over de Mexicaanse griep vind je dan weer in de e-learningconferentie van het griepcommissariaat: <http://elearning.influenza.be/nl/>.

Tom Jacobs

WERKEN AAN KWALITEIT IN DE HUISARTSENPRAKTIJK

Braspenning JCC, Pijnenborg L, in 't Veld CJ, Grol RPTM. Werken aan kwaliteit in de huisartsenpraktijk. Indicatoren gebaseerd op de NHG-Standaarden. Houten: Bohn Stafleu van Loghum, 2005: 145 blz. ISBN 978-90-313-4624-0; prijs: € 39,50.

De wetenschappelijke verenigingen, zowel in Nederland als in Vlaanderen, zijn intens bezig met de inhoudelijke ontwikkeling van het vak huisartsgeneeskunde door het opstellen van richtlijnen, aanbevelingen, standaarden, enzovoort. Hiermee willen zij de wetenschappelijk onderbouwde uitoefening van de huisartsgeneeskunde bevorderen en ondersteunen in de dagelijkse praktijk. De implementatie van deze richtlijnen is een essentieel element in de kwaliteitsverbetering op het terrein.

Als je op een gefundeerde manier de kwaliteit van je werk als huisarts wilt verbeteren, moet je deze ook kunnen meten. Dit is noodzakelijk om het effect van je kwaliteitsbeleid te kunnen

evalueren en bij te sturen. Hiervoor gebruikt men kwaliteitsindicatoren.

Kwaliteitsindicatoren zijn meetbare elementen van het handelen waarvoor bewijs of waarover consensus bestaat dat ze gebruikt kunnen worden om de kwaliteit van zorg en verandering daarin te meten. Deze indicatoren belichten aspecten van het praktijkvoeren waar mogelijke problemen zijn die verder in detail bekeken zouden moeten worden.

Goede indicatoren moeten aan een aantal voorwaarden voldoen opdat ze waardevol en bruikbaar zouden zijn.

In dit boek krijg je een overzicht van de huidige stand van zaken wat de ontwikkeling van indicatoren betreft. Deze zijn gebaseerd op de NHG-Standaarden. Op een gefundeerde manier vind je hierin die elementen terug waarmee je de kwaliteit van je werk kunt meten. Meer dan vijftig domeinen werden voorzien van indicatoren, gaande van keelpijn over diabetes tot op het terrein van de geestelijke gezondheid en nog vele andere. Het is boeiend te merken hoe deze opgesteld en onderbouwd worden.

Voor haic's die zich bezinnen over de aanpak van hun manama-scriptie (master na master), kan dit boek zeer inspirerend werken. Eveneens voor huisartsen die willen ingaan op de achtergronden van kwaliteitsverbetering in de praktijk of voor diegenen die in hun dossier deze kwaliteit willen toetsen (en/of verbeteren).

Huisartsen die meer van de praktijk houden, kunnen mee doen met diverse kwaliteitsprojecten van Domus Medica, zoals het POP-project. Dit project begeleidt en ondersteunt je als arts of als groep om een topic van het medisch handelen in je praktijk na te kijken en te verbeteren. Hiervoor worden indicatoren gebruikt, aangepast en uitgewerkt voor de Vlaamse situatie.

Paul Smits

FREUD-FESTIVAL

Verheugt-Pleiter JE (red.). Psychoanalyse anno nu. Lezingencarrousel Freud-festival 2006. Assen: Van Gorcum, 2006: 414 blz. ISBN 978-90-232-4253-6; prijs: € 39,95.

Niet op het ogenblik dat de psychoanalyse door een aantal intellectuelen, therapeuten en patiënten uit binnen- en buitenland op sterven na dood wordt verklaard¹, organiseerde het Nederlands Psychoanalytisch Instituut (NPI) een Freud-festival, naar aanleiding van Freuds 150e geboortedag in 2006.

Een carrousel van lezingen het hele jaar door "...met als doel om op een verfrissende en aansprekende wijze bij een groot

publiek de actuele waarde en betekenis van het hedendaagse psychoanalytische gedachtegoed te belichten" (zie blz. 9). De meeste lezingen van deze carrousel werden in dit boek opgenomen, 26 in totaal, en gegroepeerd in een zevental gebieden: Freud, ontwikkeling, kunst en cultuur, geweld, trauma, klinische praktijk en organisatie. Het geheel wordt voorafgegaan door een systematische inleiding waaruit duidelijk mag blijken hoe Freuds erfenis zich getransformeerd heeft naar een pluriformiteit in theorie, een uitbreiding van praktijktoepassingen, naar samenwerking met andere disciplines en naar een nieuwe houding ten opzichte van research. Kenmerkend voor de psychoanalytische praktijk blijft: "... het feit dat het psychisch beleven van mensen niet beperkt is tot het bewustzijn, een specifieke manier van luisteren in het kader van een emotioneel intensieve relatie (in een behandeling met een hoge frequentie en/of een lange duur), waardoor de capaciteit om over een innerlijk leven te gaan nadenken verbeterd, hetgeen een therapeutisch effect heeft in de zin van vermindering van klachten" (zie blz. 2).

Dit boek is geen geschikte theoretische inleiding in de psychoanalyse² en leunt sterk aan bij de visie en praktijk van het NPI op psychoanalyse. Het ontbreken van een bijdrage vanuit Lacan valt op. Het is ook jammer dat er geen trefwoordenlijst is.

Wie een beetje vertrouwd is met psychoanalytische concepten en bereid is om zich te laten meevoeren door ideeën en verbeelding, zal uitgebreid kunnen genieten van het brede palet aan onderwerpen en cultureel-historische invalshoeken. Bij wijze van voorbeeld: religie en psychoanalytische therapie, psychoanalyse en neurobiologie, moederschap en gehechtheid, Freud als filosoof tegen wil en dank, psychodynamische overwegingen bij de creativiteit van Picasso, en nog zoveel meer.

Voor de lezer van dit boek zou het duidelijk moeten zijn dat het gedachtegoed van Freud nog niet dood is en dat in weerwil van de talrijke negatieve reacties de actuele psychoanalyse in Nederland niet thuishoort in het museum van medische kwakzalverij. Hoe levend is de psychoanalyse in Vlaanderen? En bij de huisarts?

Eddy Springael

- 1 Ter illustratie: Mayer C, et al. Le livre noir de la psychanalyse. Vivre, penser et aller mieux sans Freud. Editions des Arènes, 2005. Buekens F. Freuds vergissing. De illusies van de psychoanalyse. Leuven: Umco/Uitgeverij Van Halewyck, 2006. Buekens F, Jacques Lacan. Proefvlucht in het luchtledige. Leuven: Acco, 2006.
- 2 Geschikt hiervoor is eerder: Schalkwijk F. Dit is psychoanalyse. Amsterdam: Uitgeverij Boom, 2006.